

REISER MOT ET HJEM: ET PROGRAM MED PALESTINSKE KORTFILMER

JOURNEYS TOWARDS A HOME: A PROGRAMME OF PALESTINIAN SHORTS

Programmets tittel reflekterer den palestinske poet Mahmoud Darwishs dikt «We Journey towards a Home». Her kulminerer opplevelsen av å ha mistet sitt hjemland og av å være tvunget i eksil med ordene «Av vårt hjem ser vi kun det usette [...] / en trone båret på føtter opprevet av veier som førte til alle mulige hjem bortsett fra vårt eget». Bildet plasserer seg mellom lengsel og tilhørighet.

I den palestinske fortellingen kan den nasjonale drømmen om å «vende hjem» uttrykke seg i lengselen etter et tidligere hjem eller i det daglige slitet som forvandler et hjem under okkupasjon, eller beleiring, til et fengsel. Avreiser og tilbakevendinger er ladet med fysiske hindringer – kontrollstasjoner, veisperringer, murer, portforbud og tillatelser – eller psykologiske sådanne – siden truselen om å miste noe henger over hver eneste avreise.

... *They Came From the East* av Najwa Najjar er en underfundig gjenfortelling, lagt til våre dager, av historien om De tre vise menn som fulgte en stjerne fra Østen for å finne Jesusbarnet. Her følger tre unge palestinske kvinner en stjerne gjennom ørkenen, men atskillelsesmuren blokkerer veien. Det at en knytter an til en grunnleggende myte i kristendommen, undergraver de fortellingene som framstiller den arabisk-israelske konflikten som en konflikt mellom muslimer og jøder. Atskillelsesmuren er en dystre påminnelse om at palestinske byer er områder under kontroll. Innstengingen utfordrer det at bevegelse er en bestemmende faktor i den nasjonale identiteten.

Barrierer kan også være innvendige, et tema som blir tatt opp med komisk virkning i *A World Apart within 15 Minutes* av Enas I. Muthaffar. En amerikansk-palestinsk kvinne kjører gjennom Jerusalem og stopper for å spørre israelere om veien til Ramallah. Selv om det bare er femten minutter unna, representerer Ramallah «Det fremmede» for israelerne og langt unna deres mentale kart. Forespørslene hennes blir møtt med forvirring og overrasket bestyrtelse, noe som antyder at det ikke bare er slik at jøder i

The programme title echoes Palestinian poet Mahmoud Darwish's «We Journey towards a Home». Here, the experience of lost homeland and imposed exile culminate with the words «Of our home we see only the unseen [...] / a throne carried on feet torn by roads that led to every home but our own». The image situates itself between longing and belonging.

In the Palestinian narrative, the national dream of «returning home» can express itself in the longing for a former home, or in the daily hardships that transform a home under occupation or siege into a prison. Departures and returns are fraught with physical obstacles – checkpoints, roadblocks, walls, curfews and permits – or else psychological ones – since the threat of loss lingers over each leaving.

Najwa Najjar's ... *They Came From the East*, is a wry contemporary retelling of the story of the Three Wise Men, who followed a star from the East in search of the infant Jesus. Here, three young Palestinian women follow a star through the desert, but the separation wall blocks their path. Invoking Christianity's founding myth undermines narratives casting the Arab-Israeli conflict as a Muslim-Jewish one. The separation wall is a bleak reminder that Palestinian towns are territories of containment and control, with confinement challenging movement as a determining factor in national identity.

Barriers can be internal too, a theme taken up to comic effect in Enas I. Muthaffar's *A World Apart within 15 Minutes*. An American English-speaking Palestinian woman drives through Jerusalem, pausing to ask Israelis for directions to Ramallah. Though 15 minutes away, Ramallah is «the Other» for Israelis and well off their mental map. Her inquiries are met with disorientation and surprised consternation, suggesting that not only do Jewish Jerusalemites not know how to get to Ramallah, they've no idea why anyone would want to go there.

Jerusalem ikke vet veien til Ramallah, men de kan heller ikke skjønne at noen ønsker å dra dit.

Rollen som bevegelse har i det å forme identiteten, er uløselig knyttet til områdene (og menneskene) man forlater, og som man ikke kan vende tilbake til – selv om hindringene ikke er eksplisitt politiske. I *Summer of '85* vender Rowan Al Faqih tilbake til det som var hennes besteforeldres hus. Hun minnes en sommer hun tilbrakte med en amerikansk slektning like før den første intifadaen.

Hun spiller ut disse erindringene ved å samle sammen steinene som er igjen av huset. Hun legger dem i rekker som kanskje former et meningsfylt mønster, og hun filmer familiebilder mot en murvegg. Lik historien hun forteller, er stedet, steinene og murveggen ladet med politisk betydning. Disse forblir latente idet hun gjenforteller en personlig historie om hukommelse, fravær og tap.

East to West av Enas I. Muthaffar dokumenterer det tilsynelatende dagligdagse arbeidet forbundet med at foreldrene hennes flytter fra en side av Jerusalem til en annen. Arbeidet med å samle sammen restene av forgangne år gjør den følelsesmessige tyngden av tapene personene bærer inne i seg, merkbar.

Muthaffars far insisterer på at et bilde i plakattørrelse av henne som barn i virkeligheten er hennes bror, for så å bli fjern i blikket over et blad på glanset papir om Gamal Abdel Nasser – den egyptiske presidenten som var inkarnasjonen av arabisk styrke og motstandskraft. På samme tid er Muthaffars mor henrykt over å finne et lekepiano – det ligger stadig som nytt i esken sin, immunt mot byrden av potensielt politiske konnotasjoner. Idet vi deler disse intime øyeblikkene, innser vi plutselig at flyttingen er nødvendig på grunn av muren.

Soup over Bethlehem (Mloukhieh) av Larissa Sansour er også en familiehistorie. Mens Sansour og hennes nære slektninger setter til livs et måltid med mloukhieh på et hustak i Betlehem, dreies småpratene rundt matretten og dens opprinnelse over til politiske spørsmål.

Selv om den er gjennomsyret av et spesifikt miljø, knytter scenen også an til det å være palestinsk, preget av hybriditet og diaspora, og blander sammen det globaliserte og storbyaktige med tradisjon og nasjonal identitet. Dette er en vare som er både sjelden og autentisk, og mloukhieh gir uttrykk for en palestinsk identitet som ikke kan bli annektert eller kolonisert.

Eden Resonating av Ayreen Anastas og Rene Gabri anvender sinnrikt en broket lagdeling av bilde, lyd og tekst for å danne en palimpsest av en kontemporær, landsforvist identitet. Kameraet følger Anastas' dagligdagse aktiviteter inne i en neglisjert bydel i New York, akkompagnert av et opptak fra 1940-tallet av sangen «Layali el-uns fi Vienna» («Twilight Delight in Vienna»), framført av den egyptiske sangeren Asmahan.

The role of movement in forging identity is imbedded in the spaces (and people) left behind, and to which one cannot return – even if the obstacles preventing us are not explicitly political. In *Summer of '85*, Rowan Al Faqih returns to what was her grandparents' house, recollecting a summer spent with an American cousin just before the first intifada.

She enacts these recollections by collecting stones (all that remains of the house) – which she arranges into rows that you assume will form some meaningful pattern – and filming family photos against a concrete wall. Like the story she tells, the site of the razed house, the stones and concrete wall are all charged with latent political significance. These stand un-invoked as she recounts a personal story of memory, absence, and loss.

Enas I. Muthaffar's *East to West* documents the apparently mundane chore of her parents' move from one side of Jerusalem to the other. The task of gathering the detritus of past years, though, amasses emotional weight within the crucible of unspoken loss.

Muthaffar's father insists that a poster-sized image of her as a child is actually her brother then grows misty-eyed over a glossy magazine about Gamal Abdel Nasser – the Egyptian president who embodied Arab strength and defiance. Simultaneously, Muthaffar's mother delights in finding a toy piano, still new in its box and immune to the burden of political meaning. Sharing these intimate moments, the spectator's melancholy is inexplicable until you realise the move is necessary because of the separation wall.

Larissa Sansour's *Soup over Bethlehem (Mloukhieh)* is also a family affair. While Sansour and her close relatives enjoy a meal of mloukhieh on a Bethlehem rooftop, dinnertime chatter about mloukhieh and its origins turns to matters of politics.

Though drenched in a specific locality – the picturesque setting, the traditional food – the scene also invokes the hybridity and diasporic character of the Palestinian experience, mingling the globalised and metropolitan with tradition and national identity. A commodity both scarce and authentic, Mloukhieh signifies a Palestinian identity that cannot be appropriated or colonised.

Eden Resonating, by Ayreen Anastas and Rene Gabri, cleverly uses an incongruous layering of image, sound and text to evoke the palimpsest of contemporary expatriate identity. The camera follows Anastas' mundane activities within a neglected New York borough, accompanied by a 1940's recording of «Layali el-uns fi Vienna» («Twilight Delight in Vienna»), sung by Egyptian singer Asmahan.

The translated lyrics share the bottom of the screen with wedges of words whose only obvious relationship is that they begin with the same letter. «Palestine» appears for only a couple of seconds, when the camera glimpses a water tower stencilled «Free the Palestine». These conceptual juxtapositions fall together as a workaday sketch of one Palestinian's displacement.

Den oversatte teksten til sangen deler den nederste delen av lerretet med kiler av ord hvis eneste åpenbare innbyrdes forhold er at alle har samme forbokstav. «Palestina» kommer til syne i kun et par sekunder, når kameraet får et glimt av et vanntårn med påskriften «Frigjør Palestina». Disse konseptuelle sammenstillingene blir til sammen en hverdagslig skisse av en palestiners tvangsforflytting.

Annemarie Jacirs *Like Twenty Impossibles* vender tilbake til Palestina og bruker lignende disharmoniske teknikker for å destillere det intime forholdet mellom identitet og bevegelse. Et palestinsk filmteam på vei til en innspilling diskuterer sine roller som kunstnere i et land under okkupasjon. Når de støter på en veisperring, beslutter de å kjøre rundt den. Deretter, midt i ingenmannsland, møter de en kontrollstasjon.

Når de kontrollerer papirene, oppdager de israelske soldatene at noen blant teamet er israelske arabere, og at andre er amerikanske og palestinske. Regissøren konstaterer, uten å kunne gjøre noe med det, at filmteamet forbys å bevege seg, før de blir fysisk skilt fra hverandre – og atskillelsen av kamera og lyd ødelegger kontinuiteten i filmen. Scenen fungerer som en metafor for fragmenteringen av palestinsk identitet og territorium.

Takk til Beirut DC, Ashkal Alwan, Né à Beyrouth og mec film.

Annemarie Jacir's *Like 20 Impossibles* returns to Palestine, using similar techniques of disjuncture to distil the intimate relationship between identity and movement. A Palestinian film crew en route to a shoot discuss their role as artists in a country under occupation. Confronted by a road closure, they decide to drive around it. Then, in the middle of nowhere, they encounter a flying checkpoint.

Checking their papers, the Israeli soldiers discover some of the crew are Israeli Arab, others American and Palestinian. The director watches, helpless, as the crew is forbidden from moving forward or back, then physically divided – the separation of camera and sound destroying the continuity of the film. The scene functions as a metaphor for the fragmentation of Palestinian identity and territory.

With thanks to Beirut DC, Ashkal Alwan, Né à Beyrouth and mec film.

... AND THEY CAME FROM THE EAST

Palestina/Palestine | 2004
DVcam | 3 min

Regi/Direction | Najwa Najjar

En versjon av De tre vise menn, men denne gangen dreier det seg om tre unge palestinske kvinner som starter ferden i ørkenen og følger en stjerne gjennom et svært forandret Palestina.

A take on the Three Wise Men but this time it's three young Palestinian women who start their journey in the desert and follow a star through a much different Palestine.

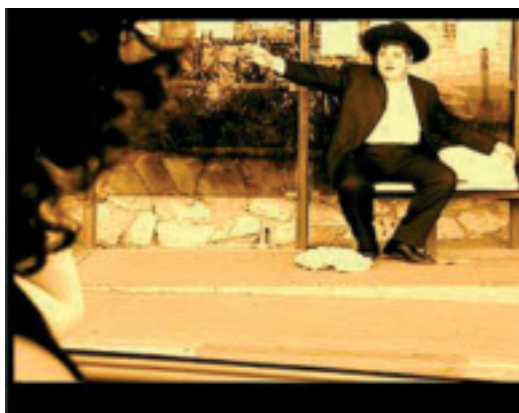
EAST TO WEST

Palestina/Palestine | 2005
DVCam | 16 min,

Regi/Direction Enas I. Muthaffar
Foto/Camera Mazen Sa'adeh
Issa Freij
Klipp/Editing Enas I. Muthaffar
Thomas Backmann
Prod/Produced by Ma'mal foundation
Akka Films, Lago Films

I 2004 blir en mur bygget og Enas' familie er tvunget til å flytte for at de ikke skal havne på den gale siden. For faren er det andre gang. Han ble født i et hus i Jaffa, men måtte dra derfra i 1948. Mellom Jerusalem og Jaffa: Hver generasjon har sin egen flytting.

In 2004 a wall is being built and Enas' family are compelled to move, so they don't find themselves on the wrong side. It is her father's second experience. He was born in a house in Jaffa, but had to leave in 1948. Between Jerusalem and Jaffa: each generation has its own move.

A WORLD APART WITHIN 15 MINUTES

Palestina/Palestine | 2006
DVCam | 3 min

Regi/Direction Enas I. Muthaffar
Foto/Camera Enas I. Muthaffar
Klipp/Editing Annemarie Jacir
Med/With Annemarie Jacir
Prod/Produced by The Palestinian
Filmmakers
Collective
Akka Films

Mellom Jerusalem og Ramallah er det reist en kjempestor fysisk mur, men også en mur man ikke kan ta og føle på, i folks hjerte og sinn. Det er en kort kjøretur fra det ene stedet til det andre, men når en spør folk om de vet veien til Ramallah, er det mange som synes det er vanskelig å svare på. For dem både høres og synes Ramallah langt unna. Det er en helt annen verden, femten minutter unna.

Between Jerusalem and Ramallah stands a huge physical wall, yet also a non-tangible wall in the minds and hearts of people. It is a short drive from one place to the other, yet when asked whether they know the way to Ramallah, many find it a hard question to answer. To them, Ramallah sounds far, and seems far: it is a world apart within 15 minutes.

SOUP OVER BETHLEHEM (MLOUKHIEH)

Palestina/Palestine | 2006
MiniDV | 10 min

Regi/Direction Larissa Sansour
Foto/Camera Soren Lind,
Will Lorimer
Klipp/Editing Larissa Sansour
Lyd/Sound Soren Lind
Carol Sansour
Med/With Leila Sansour
Maxim Sansour
Nana Sansour
Vivien Sansour

Soup over Bethlehem beretter om en helt vanlig palestinsk familie, Sansour's egen, rundt et middagsbord på et hustak med utsikt over Vestbredd-delen av Betlehem. Det som starter som en kulinarisk diskusjon om nasjonalretten mloukhieh, som serveres fra en suppebolle, utvikler seg snart til en personlig og engasjerende samtale om politikk – som med dette understreker sammenhengen mellom mat og politikk som er så typisk for det å være palestinsk.

Soup over Bethlehem depicts an ordinary Palestinian family, Sansour's own, around a dinner table on a rooftop overlooking the West Bank city of Bethlehem. What starts as a culinary discussion about the national dish mloukhieh being served from a soup bowl soon evolves into a personal and engaging conversation about politics – thereby emphasizing the symbiosis of food and politics so indicative of the Palestinian experience.

SUMMER OF '85

Palestina/Palestine | 2005
DV | 11 min

Regi/Direction Rowan Al Faqih
Foto/Camera Rowan Al Faqih
Steff Bossert
Lyd/Sound Steff Bossert
Klipp/Editing Rowan Al Faqih
Prod/Production Akka and Lago Films
Al Ma'mal Foundation
for Contemporary Art

Ingenting igjen av huset
Et og et halvt tre ...

Summer of '85 er en kort eksperimentell film; et forsøk på å gjenskape lykkelige minner fra en barndom tilbrakt i bestemors hus i selskap med en slektning fra USA. Starten på den første palestinske intifadaen markerer en bevissthet om politikk og forskjeller.

Nothing remains from the house...

A tree and a half...

Summer of '85 is a short experimental film; an attempt to recreate happy memories of a childhood spent at a grandmother's house in the company of a cousin from America. The start of the Palestinian first intifadah marks an awareness of politics and differences.

EDEN RESONATING

USA | 2004
DVD | 11 min

Regi/Direction Ayreen Anastas
Rene Gabri

Dette arbeidet er resultat av et lykkelig sammen-
treff: et tilfeldig møte med en gammel tape, en
sang om Wien fra en tid da Anastas og Gabri
hadde en utstilling der, og en spasertur tidlig om
morgenen som fikk dem til å leve opp til sangen.
De bestemte seg for å spille inn og redigere en
musikkvideo for den syriske sanger og skuespiller
Asmahans sang «Layali al-Ouns Fee Vienna» i
løpet av en dag i Williamsburg i Brooklyn.

This work emerged out of a happy accident:
a chance encounter with an old tape, a song
about Vienna during a time in which Anastas
and Gabri had an exhibition there, and an early
morning walk which called them to live up to it:
they decided to shoot and edit a music video
for the Syrian singer and actress Asmahans
song «Layali al-Ouns Fee Vienna» in one day in
Brooklyn's Williamsburg.

LIKE TWENTY IMPOSSIBLES

Palestina/Palestine | 2003
35mm | 17 min

Regi/Direction Annemarie Jacir
Manus/Screenplay Annemarie Jacir
Kamran Rastegar
Foto/Camera Phillippe Bellaiche
Musikk/Music Kamran Rastegar
Lyd/Sound Bill Toles
Prod/Production Annemarie Jacir
Kopi fra/Print Source
mec film (Europa)
philistine films (World)

Når et palestinsk filmteam bestemmer seg for
å unngå en lukket veisperring ved å ta en fjern
sidevei, rakner det politiske landskapet, og
passasjerene mister langsomt grepet gjennom
den militære okkupasjonens trivielle brutalitet.
Like Twenty Impossibles er både et visuelt dikt
og en fortelling, som stiller syrlige spørsmål om
kunstnerisk ansvar og filmskapingens politikk
eller menes: det politiske ved filmskaping mens
den tar for seg fragmenteringen av et folk.

When a Palestinian film crew decides to avert
a closed checkpoint by taking a remote side
road, the political landscape unravels, and
the passengers are slowly taken apart by
the mundane brutality of military occupation.
Both a visual poem and a narrative, *Like
Twenty Impossibles* wryly questions artistic
responsibility and the politics of filmmaking,
while speaking to the fragmentation of a
people.